

UDK 811.163.42'374.8 Dabac
Stručni članak
Primljen 30.I.2002.
Prihvaćen za tisak 16.XII.2002.

Marijana Horvat i Barbara Kovačević
Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Strossmayerov trg 2, HR-10000 Zagreb

RUKOPISNE BILJEŠKE VLATKA DABCA UZ PETOJEZIČNI AUTO-MOTO RJEČNIK JOSIPA MODLYJA

Autorice će analizirati Dabčeve rukopisne intervencije na bjelinama *Auto-moto rječnika za vozače* inženjera Josipa Modlyja, tiskanoga u Zagrebu 1970. godine. To je petojezični rječnik: hrvatsko-njemačko-francusko-englesko-talijanski namijenjen turistima koji ne znaju hrvatski jezik. Potaknute Dabčevom ljubavlju i brigom za hrvatski jezik u vremenu ne baš prikladnom za iskazivanje takvih osjećaja, odlučile su raščlaniti Dabčevu kroatizaciju natuknica iz *srpskohrvatskoga* stupca, odnosno tvorbeno i leksički utvrditi koliko Dabčevi hrvatski nazivi kojima zamjenjuje srpske odgovaraju normi hrvatskoga standardnoga jezika.

Ovim radom željele bismo pridonijeti istraživanju bogate građe iz ostavštine Vlatka Dabca koju je njegov sin ugovorom o donaciji darovao Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje te je time Dabčeva bogata ostavština postala dostupna svima onima kojima će moći poslužiti u njihovu terminološkom i leksikografskom radu. Preuzeta ostavština sadrži rukopisnu građu i 115 tiskanih naslova, uglavnom terminoloških rječnika i priručnika, a obuhvaća brojna stručna područja.¹ Bitna je jer, s jedne strane, pokazuje kojim se sve izvorima Dabac služio pri izradbi *Tehničkoga rječnika* i, s druge strane, jer dopunjava hrvatsku terminološku bibliografiju (dosad najobuhvatnije prikazanu u *Terminološkom priručniku* Milice Mihaljević, 1998.).

Listajući knjige, posebno je uočljiva Dabčeva briga za hrvatski jezik, što se vidi iz njegovih rubnih bilježaka kojima srpske nazive zamjenjuje hrvatskima u djelima pisanim tadašnjim *srpskohrvatskim* jezikom. Te su intervencije najbrojnije (čak 232!) u *Auto-moto rječniku za vozače*. Jezik rječnika zapadna je varijanta tadašnjega *srpskohrvatskoga* jezika pa smo stoga odlučile tvorbeno i leksički istražiti koliko hrvatski nazivi kojima Dabac tada zamjenjuje *srpskohrvatske* odgovaraju današnjoj normi hrvatskoga standardnoga jezika i koliko su u to

¹ Za popis svih tiskanih djela v. Horvat 1999:26–38, dok za rukopisnu građu v. Hudeček–Mihaljević 1999:39–49.

vrijeme bili inovativni.² Te komentare i ispravke trebali bismo promatrati u svjetlu postdeklaracijskih kretanja u kojima se ponovno pokrenuo jezikoslovni rad, posebice na normiranju hrvatskoga stručnoga nazivlja.

Auto-moto rječnik za vozače

Auto-moto rječnik za vozače djelo je inženjera Josipa Modlyja, izdano u Zagrebu 1970. godine. Knjiga ima 68 stranica i dodatak na kraju knjige (jedan pre-savinuti list) čiji je sadržaj propagandna usluga *Autodubrave* iz Zagreba, na hrvatskom i njemačkom jeziku.

U predgovoru se objašnjava poticaj za izradbu i objavljivanje toga rječnika. Kako je naša zemlja privlačno i zanimljivo turističko odredište, česta je meta stranih uglavnom motoriziranih turista koji traže različite usluge popravaka svojih vozila, a ne govore hrvatski jezik da bi mogli objasniti svoje potrebe.

Imajući u vidu sve ovo, a uvjeroši se da u našoj knjižarskoj mreži ne postoji jedan popularni mali rječnik na najvažnijim jezicima, koji bi mogao korisno poslužiti takvim našim, već stalnim stranim posjetiocima, bili smo potaknuti na to da izdamo ovaj vrlo koristan mali rječnik džepnog formata, koji sadrži najglavnije nazive i izraze iz auto-moto tehnike, potrebne svakom vozaču automobila i motocikla pri traženju raznih usluga. (Modly 1970:3).

To je petojezični rječnik sastavljen tako da se svaki naziv na bilo kojem od tih jezika: hrvatskom (u rječniku nazvanim *srpskohrvatskim* jezikom, prema tadašnjem političkom ozračju), njemačkom, francuskom, engleskom i talijanskom, može vrlo lako pronaći na svim ostalim jezicima. Rječnik se konceptijski sastoji od dva dijela. Prvi dio rječnika ima dva stupca. Lijevi stupac sadrži obrojčene i abecedirane natuknice na *srpskohrvatskom* jeziku, a desni leksičke istovrijednice na ostala četiri jezika. Redni broj 1 nosi natuknica *akumulator alkalni*, a posljednja, 440. natuknica jest *žmigavac*. Sve su natuknice pisane velikim početnim slovom.

Drugi dio rječnika jest indeks građe na ostalim jezicima (svakoga od preostala četiri jezika posebno) s brojčanim uputnicama na *srpskohrvatske* natuknice.

Nama je taj rječnik zanimljiv prije svega zbog Dabčevih bilježaka. Na prvoj je stranici Dabčev potpis i datum kada se knjiga našla u njegovim rukama (11.9.71.). Ispod posljednje natuknice rječnika nalazi se još jedan datum (12.9.71.), što upućuje na zaključak da je Dabac s velikim zanosom u jednom danu pregledao natuknice i unio ispravke na bjeline rječnika.

² Time je ovaj rad nastavak istraživanja koje je M. Horvat započela svojim radom »Prinosi za terminološku bibliografiju (na temelju ostavštine Vlatka Dapca)«, objavljenu u časopisu *Riječ* 1999. godine, u kojemu se osvrnula na Dabčeve bilješke u Modlyjevu *Auto-moto rječniku za vozače*, bez namjere da analizira ispravnost tih intervencija već samo da istakne značaj takvih upućivanja, pogotovo zbog vremena u kojem su nastala (1971. godine).

Dabčeve se intervencije, uglavnom crvenom kemijskom olovkom, nalaze u prvom dijelu rječnika, a odnose se na *srpskohrvatske* i njemačke nazive. Na početku je prvoga dijela i Dabčeva bilješka da u njemačkim nazivima ima 43 pogreške ili približno 10%.

Navodimo popis svih natuknica iz *srpskohrvatskoga* stupca koje je Dabac ispravio i kako ih je ispravio:

Auto-moto rječnik za vozače

Dabčeve bilješke

1 Akumulator alkalni (željezo-nikalj)	željezna (akumulatorska) baterija
2 Akumulator olovni	olovna (akumulatorska) baterija
4 Amortizer udaraca	prigušivač udaraca
6 Automobil putnički	ili osobni
7 Automobil teretni. Kamion	teretnjak
8 Automobil trkači	trkaća kola
13 Blok cilindra	cilindarski blok
18 Brijeg osovine	valjušak, greben, palac
19 Brijegasta osovina	grebenasto vratilo
20 Brisač vjetrobrana	brisalo stakla
21 Brisača vjetrobrana guma	guma brisača st(akla)
25 Brojač kilometara	brojilo kilometara
27 Cjelokupna dužina vozila	cjelokupna duljina vozila
28 Centar okretanja	okretište, okretna točka
29 Cerada	smoljanica
33 Čelija akumulatora	članak akumulatora
34 Čelično uže kočnice	uže kočnice
35 Čeljust kočnice	kočna papuča
39 Dizalica	za kola
40 Dizel gorivo	plinsko ulje
41 Dizelov ciklus	stalnotlačni proces izgaranja
42 Dizelov motor	dizelski motor
43 Doboš (bubanj) kočnice	kočni bubanj
45 Dovod goriva	dovod dobara
46 Dovodna cijev goriva	vod za motorsko gorivo
48 Dugme uključno	tipkalo
50 Elastična podložna pločica	elastična podloška
53 Električna instalacija	električni uređaj
54 Električni pokretač motora	starter
55 Električni priključak	stezaljka
56 Elektrogenerator	rasvjetni generator
57 Generalna popravka	remont, obnova
58 Gibanj lisnati	gibanj, listavo ili ravnopero
60 Glavčina	glavina
61 Glavčina kvačila (spojke)	glavina spojke
64 Gorivo	(motorsko) gorivo
67 Guma kotača unutarnja (zračnica)	zračnica, guma (kotača) unutarnja
68 Guma kotača vanjska	guma (kotača) vanjska
70 Gusjenica za pokretanje	gusjenica (za pokretanje)
72 Hidraulično ulje	tlačno ulje
75 Hlađenje zračno	hlađenje zrakom
76 Hlađenje vodeno	hlađenje vodom
77 Hod klipa	stapaj

80	Instalacija hlađenja	rashladni uređaj
82	Ispravljač struje	ispravljač
84	Izduvavanje (ispuhavanje)	ispuh
85	Izduvna (ispušna) cijev	ispušna cijev
86	Izduvni (ispušni) lonac	ispušni lonac
88	Jaram elektrogeneratora	jaram generatora
90	Kamion	teretni automobil, teretnjak
91	Kamionet	dostavna kola
96	Klip	stap
99	Klipni prsten	stapni prsten
102	Klipnjača	stapajica
109	Kolektor elektrogeneratora	kolektor
110	Kolektor usisni	usisni vod
111	Koljenasta osovina (radilica) motora	koljenčasto vratilo
112	Koljeno osovine	koljeno vratila
116	Kontakt prekidača magneta	kontakt prekidača
117	Karburator (rasplinjač)	rasplinjač (karburator)
119	Koturasta kočnica	kružna ili pločasta kočnica
124	Kućište motora	postolje koljenčastog vratila
127	Kvačilo (spojka)	spojka
128	Kvačilo (spojka) klizno	klizna spojka
131	Lampa (svjetiljka) kontrolna	kontrolna svjetiljka
132	Lampa (svjetiljka) ručna	ručna svjetiljka
135	Leptir rasplinjača (karburatora)	prigušna zaklopka
136	Ležište glave klipnjače	ležaj glave klipnjače
137	Ležište koljenaste osovine (radilice)	ležaj koljenčastog vratila
138	Mačje oko	mačje oko, refleksno svjetlo
142	Manometar za ulje	uljni manometar
149	Mjenjanje brzina	mijenjanje brzina
150	Mjerač ulja	uljokaz
151	Mješavina goriva	goriva smjesa
153	Motocikl	motorni kotač
161	Motor sa užarenom glavom	motor s užarenom glavom
162	Motor u liniji	motor sa serijskim cilindrima
164	Mrtva tačka klipa donja	mrtva točka stapa donja
165	Mrtva tačka klipa gornja	mrtva točka stapa gornja
169	Napajanje gorivom	dovod goriva
170	Naplatak (obruč) kotača	naplatak
171	Navoj	namot
172	Navoj primarni	namot primarni
173	Navoj sekundarni	namot sekundarni
175	Nepromjenjivost nagiba kotača	nepromjenljivost nagiba kotača
176	Nepromjenjivost traga kotača	nepromjenljivost traga kotača
177	Nezamrzavajući	otporan na smrzavanje
179	Nivo ulja	uljostaj
180	Nominalna snaga	nazivna snaga
181	Nominalni broj okretaja	nazivni broj okretaja
182	Normirana potrošnja	normirani potrošak
183	Nosač akumulatora	nosilo za bateriju
186	Nosivost korisna	korisno opterećenje, korisni teret
188	Nožni pokretač motora	nožni starter motora
189	Obloga kočnice	tarni oblog
191	Obrtaja (okretaja) u minuti	okretaja u minuti

192	Obrtni (okretni) moment	zakretni moment
193	Obrtomjer	brojilo okretaja
194	Održavanje	uzdržavanje
197	Ogledalo vozača (retrovizer)	osvrtno zrcalo
198	Okidni brijeg	palac, valjušak
201	Oklop za hlađenje	rashladni plašt
205	Osigurač električni	osigurač
207	Osovina prednjeg kotača	osovina prednjih kotača
208	Osovina stražnjeg kotača	osovina stražnjih kotača
209	Osovina upravljača (volana)	upravljačka osovina
210	Osovina (svornjak) klipa	klipni svornjak
211	Osovinski razmak	razmak osovina
212	Oto motor	Otto-motor
213	Otpornost prema detonaciji	otpornost detonaciji
214	Paljenje (takt paljenja)	paljenje
216	Paljenje kasnije	paljenje kasno
217	Paljenje magnetsko	paljenje magnetno
219	Pečurka ventila	tanjurasti zapornik
221	Ploča za instrumente	ili s instrumentima
227	Podmazivanje pod pritiskom	tlačno podmazivanje
229	Pogon na stražnji kotač	pogon na stražnje kotače
231	Pogom pomoću klinastog remena	pogon klinastim remenom
234	Pogonska osovina mjenjačke kutije	pogonsko vratilo
237	Pokazivač pravca	smjerokaz, pokazivalo smjera vožnje
238	Poklopac kvačila	poklopac spojke
243	Pokretač motora ručni	ručica za startanje, stavljanje u pogon
244	Pokretni reflektor	reflektor tražilac
247	Polutka ležišta	blazinica ležaja
250	Poprečnica	poprečni nosač
253	Potrošnja goriva	potrošak goriva
255	Pozitivna ploča akumulatora	pozitivna ploča
256	Prebacivač svjetla	sklopka za zasjenjivanje
257	Prečistač goriva	čistilo goriva
258	Prečistač ulja	čistilo ulja, uljni filter
259	Prečistač zraka	čistilo zraka
260	Prečnik (promjer) bubnja kočnice	promjer kočnog bubnja
261	Prečnik (promjer) kružnog traga kotača	promjer kružnog traga kotača
263	Prednje sjedište	prednje sjedalo
266	Prekidač	sklopka
267	Prekidač električnog pokretača motora	startna sklopka
268	Prekidač grijača (tinjalice)	sklopka grijača
269	Prekidač osvjetljenja	rasvjetna okretna sklopka
270	Prekidač paljenja magneta	prekidač
271	Prekidač paljenja ručni	sklopka za paljenje
277	Prijenosni pogon (transmisija)	prigon
280	Priključak električni	stezaljka
282	Priključak za masu	stezaljka za masu
288	Provrt cilindra	promjer cilindra
289	Pumpa za napajanje gorivom	pumpa za (tekuće) gorivo
291	Pumpa za ulje	uljna pumpa
294	Radna zapremina motora	stapajni prostor
295	Rama (okvir) motocikla	okvir (motocikla)
298	Raspršnica (sisak)	sapnica

301 Rastvor protiv zamrzavanja	sredstvo za zaštitu od smrzavanja, antifrizna rastopina
302 Rastojanje (razmak) kotača	razmak kotača
303 Ravnomjerno okretanje	koncentrična vrtnja
305 Razvodni uređaj	ventilni razvod
306 Razvodnik paljenja	razdjelnik paljenja
307 Rebro za hlađenje	rashladno rebro
309 Red paljenja	redosljed paljenja
311 Regulator struje	regulator
315 Ručica kvačila	ručica spojke
316 Ručica za plin (gas)	ručica za plin
320 Samoistovarivač	prekretna ili nagibna kola
321 Servo uređaj	servo-uređaj
322 Sjedište motocikla	sjedalo motocikla
323 Sjedište ventila	sjedalo zapornika
324 Sijalica (žarulja)	žarulja
325 Sijalica sa dva vlakna (Žarulja "Bilux")	dvonitna žarulja
327 Sirena (zvučni signal)	truba
328 Sito (cjedilo)	sito
329 Skakavica	zapinjača
333 Sloj laka	lakirana ploha
335 Snaga na kočnici	kočna snaga
337 Spiralno pero	vijčano pero, vijčana opruga
340 Spona	spojna motka
343 Stepen (stupanj) prijenosa	prijenosni omjer
344 Stepen (stupanj) prijenosa uključene brzine	brzina
345 Stepen (stupanj) prijenosa mjenjača za kretanje u nazad	unatražnja brzina, kretanje natraške
347 Stepen kompresije (Stupanj sabijanja)	kompresioni omjer
348 Stezanje	naknadno pritezanje
350 Stražnje (pomoćno) sjedište motocikla	sjedalo za suvozača, stražnje sjedalo (na motociklu)
352 Stroj donji (šasi)	kolsko postolje (šasi)
353 Suprotni vjetar (čelni vjetar)	protuvjetar, protivni vjetar
354 Suha tanjurasta spojka	pločasta suha spojka
355 Svitak (kalem) za paljenje	svitak za paljenje
356 Svjećica	svjećica za paljenje, paljbena svjećica
357 Svjetlo kontrolno	pokazna svjetiljka
358 Svjetlo oboreno	zaslonjeno svjetlo
359 Svjetlo poziciono	poziciona svjetiljka
360 Svjetlo registarske tablice	svjetiljka registarske tablice
361 Svjetlo stop (kočnice)	kočna svjetiljka
362 Svjetlo stražnje (crveno)	stražnja svjetiljka
363 Svjetlo veliko (za daljinu)	dalekometno svjetlo
364 Svjetlo za maglu	reflektor za maglu
365 Svjetlo za parkiranje	stajališna svjetiljka
367 Švornjak koljena osovine	rukavac ručice
369 Širenje (takt širenja)	ekspanzija
375 Termometar	toplomjer
376 Termometra primač	priključak termometra
378 Točak (kotač)	kotač
382 Tuljak (čaura)	tuljac

383 Tuljak (čaura) ležišta	tuljac ležaja
387 Ubrzavanje	ubrzanje
388 Udešavanje paljenja	namještanje/namještenje paljenja
390 Udešavanje zračnosti (zazora) ventila	namještanje igre ventila
392 Ulje za podmazivanje	mazivo ulje
393 Uljni vod	uljovod
395 Upravljač (motocikla i skutera)	podcrtan <i>upravljač</i> s bilješkom: to bi mogao biti i čovjek
396 Upravljača (volana) prijenosnik	prigon
398 Usisavanje	usis
403 Utikačka kutija	utičnica
405 Uzdužnica	uzdužni nosač
406 Uzdužno njihanje (klačenje)	uzdužno ili longitudinalno titranje
407 "V" motor	V-motor
408 Varnica (iskra)	iskra (varnica)
411 Ventil stojeći	ventil stajaći
418 Vjetrobran	vjetrobran, vjetrobrano staklo
419 Vođica podizača ventila	vodilica podizača ventila
420 Vođica ventila	vodilica ventila
423 Vreteno ventila	ventilsko vreteno
425 Zaklopac filtra za zrak	zaklopac filtera za zrak
426 Zapremina cilindra	stapajni prostor
427 Zaptivka (brtva)	brtva
428 Zaptivka (brtva) glave cilindara	brtva glave cilindara
429 Zaptivni (brtveni) prsten	brtveni prsten
430 Zaštićen od udarca	bez potresanja
432 Zazor (zračnost)	igra
435 Zupčanik brijegaste osovine	zupčanik grebenastog vratila
436 Zupčanik električnog pokretača motora	zupčanik startera
437 Zupčanik sa spiralnim nazubljenjem	spiralno ozupčeni stožnik
438 Zupčanik koljenaste osovine (radilice) motora	zupčanik koljenčastog vratila
440 Žmigavac	svjetiljka žmigavca

Četiri su osnovne skupine u koje možemo podijeliti Dabčeve ispravke: intervencije na pravopisnoj razini, intervencije na tvorbenoj razini, intervencije na sintaktičkoj razini i intervencije na leksičkoj razini.

Mi ćemo ovom prilikom pokušati rasvijetliti njegove primjedbe i dati usporedbu sa suvremenim stanjem.

Intervencije na pravopisnoj razini

Ispravci na pravopisnoj razini potvrđuju se jednim primjerom pisanja dvo-glasnika *ije* (u primjeru *mjenjanje brzina* – *mijenjanje brzina*) te primjerima s polu-složenicama, odnosno sa sastavljenim i rastavljenim pisanjem riječi (*Oto motor* – *Otto-motor*, *servo uređaj* – *servo-uređaj*, »V« *motor* – *V-motor*). Iako ispravci potvrđuju Dabčevo poznavanje suvremenih hrvatskih pravopisnih pravila, intervencije zahtijevaju dodatna objašnjenja. Naime, u vezi s primjerom *mjenjanje brzina* – *mijenjanje brzina* potrebno je reći da se glagolske imenice na *-je* kada znače proces obično zamjenjuju radnim imenicama na *-Ø*, osim ako ne dolazi do promjene u značenju (Barić i dr. 1999:135). To bi u našem slučaju značilo da

bi sintagmu *mijenjanje brzina* trebalo zamijeniti sintagmom *promjena brzine*.

Dabčeva polusloženica *servo-uređaj* prema današnjim normativnim načelima to ne bi bila jer se imenice kojima je prvi dio složenice strana riječ ili strani predmetak pišu sastavljeno³, dakle: *servouređaj*. Slično je i s polusloženicom *Otto-motor*, za čiji prvi dio sadašnja norma i pravopis preporučuju pridjevni oblik pa nije polusloženica: *Ottov motor*.⁴

Imenice koje u prvom dijelu imaju kakvo slovo ili simbol sastavni su dijelovi imeničkih polusloženica jer u govoru zadržavaju svoj naglasak, što znači da Dabčev ispravak »V« *motor* – *V-motor* odgovara i našim suvremenim pravopisnim pravilima.

Intervencije na tvorbenoj razini

Intervencije na tvorbenoj razini obuhvaćaju:

a) tvorbu drugim sufiksom i ostale tvorbene načine, npr. *brisač vjetrobrana* – *brisalo stakla*, *brojač kilometara* – *brojilo kilometara*, *Dizelov motor* – *dizelski motor*, *izduvavanje (ispuhavanje)* – *ispuh*, *ležište glave klipnjače* – *ležaj glave klipnjače*, *ležište koljenaste osovine (radilice)* – *ležaj koljenčastog vratila*, *mjerač ulja* – *uljokaz*, *nepromjenjivost nagiba kotača* – *nepromjenljivost nagiba kotača*, *nepromjenjivost traga kotača* – *nepromjenljivost traga kotača*, *nivo ulja* – *uljostaj*, *normirana potrošnja* – *normirani potrošak*, *nosač akumulatora* – *nosilo za bateriju*, *paljenje magnetsko* – *paljenje magnetno*, *pokazivač pravca* – *smjerokaz*, *pokazivalo smjera vožnje*, *potrošnja goriva* – *potrošak goriva*, *prečistač goriva* – *čistilo goriva*, *prečistač ulja* – *čistilo ulja*, *uljni filter*; *prečistač zraka* – *čistilo zraka*, *prednje sjedište* – *prednje sjedalo*, *sjedište motocikla* – *sjedalo motocikla*, *sjedište ventila* – *sjedalo zapornika*, *uljni vod* – *uljovod*, *upravljač (motocikla i skutera)* – »*upravljač bi mogao biti i čovjek*«, *usisavanje* – *usis*, *zaklopac filtra za zrak* – *zaklopac filtera za zrak*

b) dodavanje još jedne, nove mogućnosti ili istovrijednice postojećem nazivu, npr. *automobil putnički* – *ili osobni*, *gibanj lisnati* – *gibanj*, *listavo ili ravnopero*; *mače oko* – *mače oko*, *refleksno svjetlo*, *ploča za instrumente* – *ili s instrumentima*, *vjetrobran* – *vjetrobran*, *vjetrobrano staklo*

c) dopuna postojećega naziva, npr. *dizalica* – *za kola*, *gorivo* – *(motorsko) gorivo*, *svjećica* – *svjećica za paljenje*, *paljbena svjećica*

d) izostavljanje nekih sastavnica ili stavljanje manje bitne sastavnice u zagrade, npr. *čelično uže kočnice* – *uže kočnice*, *guma kotača vanjska* – *guma (kotača)*

³ Tadašnji pravopis (*Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika* Matice hrvatske i Matice srpske iz 1960. godine) ne donosi promatrani primjer ni u pravopisnom rječniku ni u dijelu o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi. Da je oblik polusloženice tada bio ispravan, navodi nas na zaključak pravilo sa 74. stranice toga pravopisa: »Ako dvije imenice od kojih jedna određuje drugu označavaju jedan pojam i u promjeni samo druga mijenja nastavke, a svaka čuva svoj akcent, one se pišu s crticom.«

⁴ Dabac je intervenirao u način pisanja stranoga vlastitoga imena. Vidi objašnjenje uz *Dizelov motor* – *dizelski motor* u poglavlju *Intervencije na tvorbenoj razini*.

vanjska, gusjenica za pokretanje — *gusjenica* (za pokretanje), *ispravljač struje* — *ispravljač*, *kolektor elektrogeneratora* — *kolektor*, *kontakt prekidača magneta* — *kontakt prekidača*, *naplatak (obruč) kotača* — *naplatak*, *osigurač električni* — *osigurač*, *paljenje (takt paljenja)* — *paljenje*, *pozitivna ploča akumulatora* — *pozitivna ploča*, *prekidač paljenja magneta* — *prekidač*, *regulator struje* — *regulator*, *ručica za plin (gas)* — *ručica za plin*, *sito (cjedilo)* — *sito*, *stepen (stupanj) prijenosa uključene brzine* — *brzina*, *svitak (kalem) za paljenje* — *svitak za paljenje*

e) izostavljanje sastavnice tipičnije za srpski i preporučivanje hrvatskoga naziva spomenutoga u zgradama, npr. *izduvna (ispušna) cijev* — *ispušna cijev*, *izduvni (ispušni) lonac* — *ispušni lonac*, *glavčina kvačila (spojke)* — *glavina spojke*, *lampa (svjetiljka) kontrolna / ručna* — *kontrolna / ručna svjetiljka*, *obrtaja (okretaja) u minuti* — *okretaja u minuti*, *prečnik (promjer) kružnog traga kotača* — *promjer kružnog traga kotača*, *rama (okvir) motocikla* — *okvir (motocikla)*, *rastojanje (razmak) kotača* — *razmak kotača*, *sijalica (žarulja)* — *žarulja*, *točak (kotač)* — *kotač*, *zaptivka (brtva)* — *brtva*, *zaptivka (brtva) glave cilindra* — *brtva glave cilindra*, *zaptivni (brtveni) prsten* — *brtveni prsten*

f) zamjena redoslijeda istoznačnim nazivima, npr. *guma kotača unutarnja (zračnica)* — *zračnica*, *guma kotača unutarnja*; *karburator (rasplinjač)* — *rasplinjač (karburator)*, *varnica (iskra)* — *iskra (varnica)*.

Iz skupine pod a) izdvajaju se imenice s tvorbenim sufiksom *-ač*, koji Dabac redovito zamjenjuje sufiksom *-lo* (npr. *brisač*, *brojač*, *čistač* mijenja u *brisalo*, *brojilo*, *čistilo*). U nazivlju su inače česte istoznačnice sa sufiksima *-ač* i *-lo* (npr. *crtlač/crtalo*), ali je u tvorbi novih tehničkih naziva prevladalo pravilo koje nema ni lingvističko ni puno terminološko opravdanje (Mihaljević 1998:85). Prema tom pravilu nazivi za čovjeka vršitelja radnje tvore se sufiksima *-ač* i *-ar*, dok se sufiksom *-lo* tvore nazivi sprava, alata i naprava, za čiju se tvorbu ne smije upotrijebiti sufiks *-ač* (Babić 1983:159). Odatle i Dabčeva bilješka »to bi mogao biti i čovjek« kod 395. natuknice: *upravljač (motocikla i skutera)*. O tom je problemu govorila Milica Mihaljević u svom *Terminološkom priručniku*, ističući da je sufiks *-ač* polivalentan sufiks te da nazivi tvoreni i sufiksom *-ač* i sufiksom *-lo* mogu označivati nomina instrumenti, a kojemu će se nazivu dati prednost, ovisi o proširenosti i o drugim čimbenicima (Mihaljević 1998: 85–86).

Tvorence nastale složeno-sufiksalsnom tvorбом *uljokaz*, *uljostaj* i *uljovod* potvrđene su u *Tehničkom rječniku* (str.1384), ali se ne nalaze u dvojezičnim hrvatskim općim rječnicima, Anićevu *Rječniku hrvatskoga jezika* ni u *Hrvatskom nacionalnom korpusu*. Iako je jedno od načela za vrednovanje istoznačnih naziva da kraći nazivi imaju prednost pred duljima, Dabčeve tvorence nisu ušle u hrvatski opći leksik.

Nazivom *smjerokaz* Dabac zamjenjuje sintagmu *pokazivač pravca*. Naziv *smjerokaz* upotrebljava se za oznaku smjera na javnoj prometnoj površini (Anić 1998:1079), dok se za dio na upravljačkoj ploči vozila koji pokazuje smjer vož-

nje rabi tročlani naziv *pokazivač smjera kretanja*⁵, a ne *smjerokaz*.

Što se tiče odnosa *Dizelov motor* – *dizelski motor*, treba reći da su oba naziva dobra, ustroj obaju naziva je *pridjev + imenica* i tvorbeno odgovara hrvatskom jezičnom sustavu.⁶ Međutim, u natuknici iz *Auto-moto rječnika* potrebno je intervenirati u pravopis. Ako je riječ o izumu koji pripada određenoj osobi i naziv tvorimo pridjevom na *-ov/-ev* od stranoga vlastitoga imena, pravilo je da se strana vlastita imena iz jezika koji se služe latinicom pišu izvorno (prema uputama za pisanje izvedenih oblika tuđih vlastitih imena). Zato treba pisati *Dieselov motor*, a ne *Dizelov motor* (v. *Ottov motor*).

U primjeru *paljenje magnetsko* – *paljenje magnetno* zapažamo odnos pridjeva sa sufiksom *-ski* i pridjeva sa sufiksom *-ni*.⁷ Stotinjak pridjeva u hrvatskom jeziku kod kojih ne dolazi do značenjske razlike ima dubletne likove s oba sufiksa, ali s različitom čestotom. Općenito pravilo glasi: gdje se može lako izvesti pridjev na *-ni*, njemu treba dati normativnu prednost, što se intenzivnije provodi tek od osamostaljenja Republike Hrvatske (a Dabac je to primjenjivao u burnim sedamdesetim godinama prošloga stoljeća).

Glagolske se imenice teže uklapaju u sustav od drugih imenica pa će druge imenice imati terminološku prednost (Mihaljević 1998:84). Po tome su Dabčevi nazivi *ispuh*, *potrošak* i *usis* bolji od ponuđenih *izduvavanje* (*ispuhavanje*), *potrošnja* i *usisavanje*.

Primjere tipa *nepromjenjivost/nepromjenljivost* hrvatski normativni priručnici izjednačuju pa je Dabčeva intervencija trebala biti dodavanje istoznačnice, a ne precrtavanje postojećega naziva.

Dobra je zamjena *sjedište* – *sjedalo* jer se *sjedištem* u hrvatskom jeziku označuje 'mjesto gdje se nalazi središnjica kojega društva, ustanove', dok se za 'stvar na kojoj se sjedi' upotrebljava *sjedalo*. Ispravna je i zamjena riječi *ležište* riječju *ležaj* u sintagmama *ležište glave klipnjače* – *ležaj glave klipnjače*⁸ i *ležište koljenaste osovine (radilice)* – *ležaj koljenčastog vratila*. Sufiksom *-aj* izvode se imenice od prezentskih osnova glagola svih glagolskih vrsta osim VI. U imenici *ležaj* on nam izriče mjesto.⁹ Značenje izvedenica sa sufiksom *-ište* od glagola također može biti mjesto¹⁰ pa je *ležište* moguće opisati preoblikom: *ležište* – mjesto gdje se leži. U Anićevu *Rječniku* objema je natuknicama zajedničko značenje 'oslonac ili ono što prihvaća i drži pokretne dijelove' (Anić 1998:484), s tim da je to značenje u natuknici *ležaj* označeno kao terminološko, kraticom *tehn.*,

⁵ Usp. Lončar i dr. 1990:59.

⁶ O odnosu *Dieselov motor* / *dizelski motor* v. Lukenda 1980:55–58 i Babić 1981:61–62.

⁷ U određivanju uporabe pridjeva s jednim ili drugim sufiksom sudjeluje nekoliko činjenica. O tom v. Babić (1991: 395–398).

⁸ Spomenimo da je 102. natuknicu *klipnjača* ispravno zamijenio u *stapajica*.

⁹ Usp. Babić 1991:96.

¹⁰ Usp. Babić 1991:140.

te s istoznačnicom *ležište* kao pojašnjenjem značenja. U natuknici *ležište* spomenuto značenje nema terminološku odrednicu niti se pojašnjava nazivom *ležaj*. U *Tehničkom rječniku* promatrano značenje *ležaja* odgovara onomu iz Aničeva *Rječnika*, a *ležište* se upotrebljava u značenju 'nalazište'¹¹, što je također jedno od značenja toga leksema i u Anića.

Latinske i grčke riječi trebaju u hrvatskom jeziku imati oblik prema tim jezicima, a ne prema jeziku posredniku iz kojega je riječ preuzeta u hrvatski jezik. Zato je nepotrebna Dabčeva intervencija u 425. natuknici *zaklopac filtra za zrak* u kojoj je *filtra* promijenio u *filtera* (prema njem. *der/das Filter*). Nominativ *filter* nalazimo u sintagmi *uljni filter* kojom zamjenjuje postojeći naziv *prečistač zraka*. Dobar je genitiv *filtra*, a preporučeni i prihvaćeni nominativni oblik jest *filtrar*. Odbacivanjem latinskoga nastavka *-um* od *filtrum* nastalo je *filtr* (s neprihvatljivim suglasničkim skupom na kraju), a ubacivanjem sekundarnoga *-a-* dobio je oblik *filtrar*.

Ostali ispravci samo su pojašnjenje postojećega naziva (b, c) ili uklanjanje redundantnih članova naziva, odnosno onih koji ne pridonose informativnosti već nepotrebno produljuju naziv (d) te intervencije u poretku u korist hrvatskih naziva (e, f).

Intervencije na sintaktičkoj razini

Dabčevi ispravci na sintaktičkoj razini tiču se tvorbe sintagmatskih cjelina, odnosno višedanih naziva. Ako su u istom značenju, prema općem pravilu, svezu *imenica + imenica u genitivu* treba zamijeniti *pridjevom i imenicom*, npr. *blok cilindra – cilindarski blok, čeljust kočnice – kočna papučica, doboš (bubanj) kočnice – kočni bubanj, mješavina goriva – goriva smjesa, obloga kočnice – tarni oblog, ogledalo vozača (retrovizor) – osvrtno zrcalo, osovina (svornjak) klipa – klipni svornjak, prekidač električnoga pokretača motora – startna sklopka, radna zapremina motora – stapajni prostor, stepen kompresije – kompresioni omjer*.

U primjeru *klipni svornjak* potrebno je *klipni* zamijeniti pridjevom *stapni*, što je Dabac na nekoliko mjesta u rječniku učinio pa spomenuti propust možemo smatrati previdom.

Pridjevi sa sufiksom *-ioni* tvore se od stranih imenica na *-ija* nakon odbacivanja toga završetka. Sufiks *-ioni* preuzet je iz ruskoga jezika. Tako je od *kompresija* (u našem slučaju) nastao pridjev *kompresioni*. Svi ti pridjevi mogu se u hrvatskom jeziku tvoriti sufiksom *-ski* od pune osnove (završetak *-ijski*) i njima treba dati prednost¹², dakle *kompresijski*.

Svrha je stručnoga nazivlja olakšavanje sporazumijevanja među stručnjacima. S tim je u vezi i pravilo o duljini naziva, tj. zahtjev za što kraćim nazivima, jer predugi nazivi i onda kad su jezično ispravni, teže se prihvaćaju. Pretvara-

¹¹ Usp. Dabac 1970:515.

¹² Usp. Babić 1991:403–404, Mihaljević 1998:88.

nje prijedložne skupine u pridjevnu jedan je od načina kraćenja naziva jer se od skupine (najčešće tročlane) *imenička skupina + prijedlog + imenička skupina* dobije kraća skupina (obično dvočlana): *pridjevna skupina + imenička skupina*.¹³ To je načelo Dabac primijenio u primjerima: *pumpa za ulje – uljna pumpa, oklop za hlađenje – rashladni plašt, podmazivanje pod pritiskom – tlačno podmazivanje, ulje za podmazivanje – mazivo ulje*. Spomenimo da se u primjeru *uljna pumpa* Dabac držao hrvatskoga tvorbenoga pravila a zanemario leksičku prilagodbu: sastavnicu *pumpa* trebalo bi zamijeniti imenicom *crpka*. O takvim prilagodbama govori se u sljedećem poglavlju.

Intervencije na leksičkoj razini

Ta vrsta intervencija pretpostavlja zamjenu jednoga naziva drugim, primjenijim (*hrvatskijim*). S obzirom na uklapanje u hrvatski jezični sustav strane se riječi i strani nazivi dijele na tuđice i posuđenice. Općenito je prihvaćeno načelo da se i tuđice i posuđenice upotrebljavaju tek onda kad za pojmove koji se njima izriču nemamo dobrih riječi u hrvatskom jeziku ili ih ne možemo lako načiniti. Dabac je u tom rječniku nastojao zabilježiti svaki postojeći izvorni hrvatski naziv i dati mu prednost pred ostalima, ili ga je sam tvorio prema njemačkim nazivima. Zato unutar spomenute skupine razlikujemo dva načina Dabčevih zamjena:

1. zamjena koja pretpostavlja da je bolji određeni hrvatski naziv u odnosu na postojeći, obično srpski (*srpskohrvatski*)
2. Dabčev terminološki prijedlog koji odgovara njemačkoj istovrijednici.

Prvi način

Dabčeve intervencije obuhvaćaju zamjenu srpskoga naziva hrvatskim (npr. *kvačilo – spojka, brijegasta osovinna – grebenasto vratilo, koturasta kočnica – kružna ili pločasta kočnica, klipni prsten – stapni prsten, klipnjača – stapajica*), ali i zamjenu naziva koji se u srpskom jeziku upotrebljava u navedenom značenju, a u hrvatskom jeziku ima drugo značenje. Stoga je dobra promjena *klipa* u *stap* jer je *stap* naziv, a *klip* dio općega leksika ('plod kukuruza sa zrnjem'). Također se u hrvatskom jeziku u tehničkom nazivlju ne upotrebljava *čelija* nego *članak*. *Čelija* je *zatvorska, redovnička*, a *članak* je *galvanski, akumulatorski*, pa je i tu Dabčeva intervencija u skladu s hrvatskom suvremenom normom.

Dabac je dobro postupio zamijenivši *ubravanje* *ubrzanjem*, riječju koja ima u hrvatskom jeziku funkciju naziva (fiz.).

Značenjski u takvu rječniku ne odgovara Dabčeva promjena *natuknice održavanje* u *uzdržavanje*, iako usporede li se ostali nazivi (npr. engleski *maintenance*, njemački *die Unterhaltung*, talijanski *manutenzione*), svi mogu u terminološkom pogledu značiti i *održavanje* i *uzdržavanje*, ali imaju i neka druga značenja u općem leksiku (npr. *pridržavanje*).

¹³ Usp. Mihaljević 1998:92.

Natuknicu *automobil teretni, kamion* mijenja u *teretnjak*, a natuknicu *kamion u teretni automobil, teretnjak*. Obje su intervencije nepotrebne jer *teretnjak* ima šire značenje od *teretnoga automobila* ili *kamiona*. *Teretnjak* uključuje sva teretna prijevozna sredstva (automobil, brod, kamion) pa je intervencija trebala biti dodavanje još jedne mogućnosti a ne isključivanje postojećih naziva. U tim se primjerima zamjećuje Dabčeva nedosljednost jer u jednoj natuknici precrtava *automobil teretni*, a u drugoj ga predlaže. Osim toga, vidimo da je u tom rješenju kod Dabca prevladao vrlo jak utjecaj stručnoga žargonizma (*teretnjak*).

Umjesto grčkih i latinskih naziva prihvaćenih u mnogim jezicima pa i u našem također je predlagao domaći naziv, primjerice *hidraulično ulje – tlačno ulje, kolektor usisni – usisni vod, nominalna snaga – nazivna snaga, nominalni broj okretaja – nazivni broj okretaja*.

Drugi način

Natuknicu *amortizer udaraca* Dabac mijenja u *prigušivač udaraca*. Vidimo da je riječ latinskoga podrijetla nastojao zamijeniti odgovarajućom hrvatskom i tu se vjerojatno poveo za njemačkim uzorom: *der Stoßdämpfer* (*der Stoß* 'udarac, udar' + *der Dämpfer* 'prigušivač, ublaživač'). *Prigušivač* se u hrvatskom jeziku obično rabi za napravu za smanjivanje jačine zvuka (na vatrenom oružju). Kako je jedno od značenja *amortizacije* 'ublaživanje snage udara pri kretanju vozila', *amortizer* bi prije bio *ublaživač*. Međutim, potrebno je razlikovati dva pojma: u hrvatskom se jeziku tuđica *amortizer* upotrebljava za dio vozila na kotačima koji služi za ublaživanje udaraca, a za istureni prednji i stražnji zaštitni dio automobila upotrebljava se naziv *odbojnik*. Ostaje upitno na što se zapravo odnosi natuknica *amortizer udaraca* u Modlyjevu rječniku. Njemački naziv (*der Stoßdämpfer*) odnosi se na oba pojma, a engleski, francuski i talijanski (*shock absorber, l'amortisseur, ammortizzatore*) samo na dio vozila na kotačima koji služi za ublaživanje udaraca.

Prema njemačkim nazivima *der Rennwagen, der Lieferwagen* i *der Kippwagen* Dabac je natuknice *automobil trkaći, kamionet* i *samoistovarivač* promijenio u *trkaća kola, dostavna kola* i *pokretna ili nagibna kola*. Sintagmu *automobil trkaći*, čestu u svakodnevnom govoru i potvrđenu u *Hrvatskom nacionalnom korpusu*, trebalo bi promijeniti u *automobil za utrke* jer riječ *trkaći* znači 'koji služi za trke, trčanje', a ne 'koji služi za utrkivanje'. Nije prihvatljiva Dabčeva zamjena riječi *automobil* riječju *kola* jer *automobil* već jest naziv i nije ga dobro zamjenjivati višeznačnom riječju *kola*. Riječ *kola* prije svega etnološki označuje prijevozno sredstvo na kotače sa zapregom, ali se u razgovornom jeziku upotrebljava i za vozila na kotače s različitim pogonom. Za ostale dvije natuknice (*kamionet* i *samoistovarivač*) moguće je upotrijebiti sintagme *dostavno vozilo* (za *kamionet*), odnosno *teretno vozilo / kamion s pokretnim ili nagibnim dnom* (za *samoistovarivač*¹⁴). U svakom

¹⁴ Modlyjev naziv *samoistovarivač* ne nalazi se ni u Anića ni u *Hrvatskom nacionalnom korpusu*.

slučaju *kola* ne bi trebala biti sastavni dio tih naziva.

U tvorbi hrvatskih naziva prema njemačkim često je polazio od primarnoga značenja riječi, ne vodeći pritom računa o njezinu terminološkom značenju u njemačkom jeziku. To se osobito vidi u 390. natuknici *udešavanje zračnosti (zazora) ventila* (njem. *die Ventilspieleinstellung*) koju mijenja u *namještanje igre ventila* te u 432. *zazor (zračnost) – igra*. Objema je natuknicama zajedničko da *zazor (zračnost)* zamjenjuje riječju *igra* prema njemačkom *das Spiel*. U 432. natuknici Dabac intervenira u njemački naziv, mijenjajući mu član: umjesto *der Spiel* stavlja *das Spiel*. Uporaba imenice *Spiel* s članom *der* ima u njemačkom jeziku terminološko značenje, dok se s članom *das* rabi kao opća imenica kojoj je u hrvatskom jeziku istovrijednica riječ *igra*. Tu je Dabac pogriješio jer ni u jednom od tih dvaju slučajeva nije riječ o značenju opće imenice *igra* niti ona može funkcionirati kao tehnički naziv i upućivati na razmak pri kretanju ventila (unutar dvaju položaja).

Zaključno slovo

Na temelju analize vidi se kako određena struka intervenira u vlastito nazivlje i tako utječe na izgradnju općih postulata normiranja.

Dabčevi komentari i intervencije usmjereni su k normiranju automobilskog nazivlja.

Općenito gledano, normiranje stručnoga nazivlja još je uvijek zapostavljeno. Jedan od razloga jest i taj što u nas nema izvornoga nazivlja u pojedinim strukama (tehnika i obrt) već je uglavnom riječ o preuzimanju i prilagodbi internacionalnoga nazivlja ili nazivlja iz kojega živoga europskoga jezika. Česta je pojava strukovnih žargonizama koji su poznati uglavnom samo pripadnicima pojedine struke a nastaju u težnji za što lakšom komunikacijom unutar struke. Normiranost stručnoga nazivlja postoji npr. u području prava i ekonomije zbog takvih potreba visoke administracije na državnoj razini, te u botanici i zoologiji, gdje taksonomije omogućavaju i olakšavaju usustavljivanje nazivlja. Gdje su pojmovi precizno definirani, tu će sa prije usustaviti i nazivlje.

Problemi stvaranja ili prilagodbe nazivlja proizlaze i iz vječne dvojbe o tome tko treba normirati stručno nazivlje – stručnjaci pojedinih struka ili jezikoslovci. Idealno je ali ne i nemoguće govoriti pritom o bliskoj suradnji jednih i drugih.

Nedosljednosti prisutne u autorovim primjedbama i koje nam se danas čine neprihvatljivima mogu biti protumačene nerazgovijetnošću njihova zapisa jer s ove vremenske distance ne možemo predvidjeti što je svaka pojedina primjedba značila samom autoru unutar njegova vlastita sustava bilježenja u okviru prikupljanja građe za izradbu planiranoga *Tehničkoga leksikona* (koji je ostao u rukopisu). Sa sigurnošću možemo komentirati samo one slučajeve, a takvih nije neznatan broj, u kojima su izričito neke riječi prekrizene.

Iako postoje opravdane terminološke i leksikografske zapreke za usvajanje nekih Dabčevih intervencija, moramo i ovom prilikom pohvaliti njegovo zauzimanje za normiranje strukovnog nazivlja, a samim time i definiranje hrvatske jezične norme.

Literatura

- Anić, Vladimir 1998. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb : Novi Liber. 1439 str.
- Anić, Vladimir, Ivo Goldstein. 1999. *Rječnik stranih riječi*. Zagreb : Novi Liber. 1471 str.
- Anić, Vladimir, Josip Silić. 2001. *Pravopis hrvatskoga jezika*. Zagreb : Novi Liber i Školska knjiga. 970 str.
- Babić, Stjepan. 1981. *Dieselov ili dizelski motor*, *Jezik* 29:2, 61–62.
- Babić, Stjepan. 1983. Sufiksi *-ač* i *-lo* u tvorbi tehničkog nazivlja. *Elektrotehničar* 5, 159–160.
- Babić, Stjepan. 1991. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Zagreb : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Globus. 567 str.
- Babić, Stjepan, Božidar Finka, Milan Moguš. 1996. *Hrvatski pravopis*. Zagreb : Školska knjiga. 466 str.
- Barić, Eugenija, i dr. 1999. *Hrvatski jezični savjetnik*. Zagreb : Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Pergamena, Školske novine. 1659 str.
- Dabac, Vlatko. 1970. *Tehnički rječnik*, 2. dio: Hrvatskosrpsko-njemački. Zagreb : Tehnička knjiga.
- Horvat, Marijana. 1999. Prinosi za terminološku bibliografiju (na temelju ostavštine Vlatka Dapca). *Riječ* (Rijeka) 5:1, 26–38.
- Hudeček, Lana, Milica Mihaljević. 1999. Ostavština Vlatka Dapca (analiza rukopisne građe). *Riječ* (Rijeka) 5:1, 39–49.
- Lončar, Branislav, i dr. 1990. *Priručnik iz prometnih i sigurnosnih pravila*. Zagreb : Školski centar za cestovni saobraćaj. 302 str.
- Lukenda, Marko. 1980. O nazivima motora. *Jezik*, 28:2, 55–58.
- Mihaljević, Milica. 1998. *Terminološki priručnik*. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada. 204 str.
- Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika s pravopisnim rječnikom*. Zagreb : Matica hrvatska, Novi Sad : Matica srpska, 1960. 882 str.
- Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* V (1898–1903), VI (1904–1910). Zagreb : Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Uroić, Marija, i Antun Hurm 1994. *Njemačko-hrvatski rječnik: s gramatičkim podacima i frazeologijom*. Zagreb : Školska knjiga. 1008 str.
- Zingarelli, Nicola. 1970. *Vocabolario della lingua italiana*. Milano: Zanichelli. 2064 str.

Handwritten notes in the margins of the copy of Modly's automobile and motorcycle dictionary

Summary

The authors have analyzed handwritten notes in the margins of the copy of Modly's *Automobile and Motorcycle Dictionary*, published in 1970 in Zagreb, which belonged to Vlatko Dabac. It is a dictionary in five languages: Croatian-German-French-English-Italian written for tourists who don't know any Croatian. The authors have been inspired by Dabac's love and care for the Croatian language in times which didn't favor the expression of such feelings, to conduct an analysis of Dabac's handwritten suggestions of Croatian terms by which he replaced Serbian terms.

They conclude that suggested terms confirm with the norm of the Croatian Language Standard. The analysis is conducted on the orthographic, word-formation, syntactic, and lexical level.

Ključne riječi: Dabac, nazivlje, kroatizacija, rječnik, norma

Key words: Dabac, terminology, croatization, dictionary, standardization